

Breddinförande av vissa välfärdstekniska lösningar

Initiativet avser ett breddinförande av vissa välfärdstekniska lösningar inom vård- och omsorgstjänster för äldre personer och personer med funktionsnedsättning.

Till samtliga kommundirektörer

SKR
Portföljkontoret Handslaget

Erbjudande om breddinförande av vissa välfärdstekniska lösningar

Det här är ett erbjudande inom *Handslaget för välfärdsutveckling genom digitalisering* som är en kommungemensam kraftsamling i syfte att öka digitaliseringstakten. Siktet är visionen ”Världens mest innovativa och omtänksamma välfärd”.

Initiativet avser att med stödinsatser underlätta kommuners anskaffning, införande och användande av välfärdsteknik i syfte att kraftsamla för det gemensamma målet att **minst 80 procent av landets kommuner erbjuder välfärdstekniska lösningar som förstahandsalternativ – digitalt först - till samtliga brukare där det är möjligt**. I ett första steg fokuseras på tekniker för läkemedelsautomater, digital tillsyn, mobila trygghetslarm och digitala lås. Allt eftersom kommer även andra tekniker att omfattas.

Här följer en summering av erbjudandet paketerat till dig som är:

- Kommundirektör/politiker
- IT-chef/digitaliseringschef
- Socialchef/förvaltningschef

Till dig som kommundirektör/politiker

Initiativet avser ett breddinförande av vissa välfärdstekniska lösningar inom vård- och omsorgstjänster för äldre personer och personer med funktionsnedsättning. Syftet är att dessa individer i högre grad ska kunna leva självständigt och känna sig trygga och delaktiga i samhället. Syftet är också att frigöra kommunens resurser genom, att med stöd av välfärdsteknik, utveckla nya arbetssätt.

Erfarenheter visar att många kommuner har infört välfärdsteknik på några områden och/eller inom några boenden som pilotverksamheter men att svårigheter gör att det stannar där istället för att de välfärdstekniska

lösningarna skalas upp och breddinförs i verksamheten. Initiativet avser att sänka dessa trösklar genom att erbjuda stöd inom flera områden såsom vägledning, kompetensutveckling och införandestöd, tecknande av gemensamma ramavtal/DIS för välfärdsteknik inklusive ett förstärkt upphandlingsstöd samt framtagning av standarder för att de tekniska lösningarna ska kunna utbyta information och integreras med befintliga verksamhetssystem.

Att gå med i initiativet innebär att er kommun avser att bidra till att effektmålet där minst 80 procent av landets kommuner erbjuder välfärdstekniska lösningar som förstahandsalternativ – digitalt först – till samtliga brukare där det är möjligt.

Ett breddinförande möjliggörs genom:

- Att du och din högsta ledning fattar beslut om att digitala välfärdstekniska lösningar erbjuds som förstahandsalternativ där det är möjligt.
- Ett aktivt förändringsledningsarbete som engagerar både ledning och den personal som arbetar närmast brukarna, IT-nära personal och upphandlingspersonal.
- Nyttjande av befintliga nationella ramavtal och nya som tas fram.
- Kravställer på välfärdstekniska lösningar att följa de standarder som arbetas fram.
- Ett aktivt arbete med att skapa acceptans för välfärdstekniska lösningar hos kommunens brukare.

Till dig som IT-chef/digitaliseringschef

Initiativet avser att åstadkomma ett breddinförande av vissa välfärdstekniska lösningar inom vård- och omsorgstjänster för äldre personer och personer med funktionsnedsättning. Syftet är att dessa individer i högre grad ska kunna leva självständigt, bo kvar hemma och känna sig trygga och delaktiga i samhället. Syftet är också att frigöra kommunens resurser genom att med stöd av välfärdsteknik utveckla nya arbetssätt.

Många kommuner har redan i begränsad omfattning, eller som piloter, testat att införa välfärdstekniska lösningar, men uppföljningar visar att de allra flesta upplever hinder för ett breddinförande.

Syftet med insatsen är att kommungemensamt satsa för att nå effektmålet att minst 80 procent av landets kommuner erbjuder välfärdstekniska lösningar som förstahandsalternativ – digitalt först – till samtliga brukare

där det är möjligt. Insatsen paketerar aktiviteter för att stödja kommuners anskaffning, införande och användande av välfärdsteknik. Erbjudandet består i huvudsak av stöd i form av vägledning, kompetensutveckling och införande av ett flertal ramavtal/DIS för olika välfärdstekniker, inklusive ett förstärkt upphandlingsstöd. Det innebär även en långsiktig satsning på framtagning av standardiserade API:er för att skapa interoperabilitet mellan olika lösningar, verksamhetssystem och plattformar och därmed säkra en långsiktigt effektiv hantering av data. Standardiseringsarbetet är ett långsiktigt arbete som kommer att pågå över flera år och göras tillsammans med Svenska institutet för standarder (SIS) som kommer att förvalta resultatet.

Det är viktigt att du som IT-chef eller motsvarande, troligen tillsammans med upphandlingsfunktionen, stöttar och skapar förutsättningar för socialchefer/förvaltningschefer inom äldreomsorg och funktionsnedsättning i denna omställning.

Till dig som socialchef/förvaltningschef inom äldreomsorg/funktionsnedsättning

Genom att delta i initiativet Breddinförande av vissa välfärdstekniska lösningar får du bättre förutsättningar för din verksamhet att erbjuda kommunens äldre och personer med funktionsnedsättningar en ökad service och ett säkrare omhändertagande med stöd av välfärdstekniska lösningar. Dessa individer kan med välfärdstekniska lösningar i högre grad erbjudas att leva självständigt, bo kvar hemma och känna sig trygga samt delaktiga i samhället.

Med stöd av dessa välfärdstekniska lösningar kan din verksamhet utveckla nya arbetssätt som möjliggör att personalen kan frigöra tid och därmed styra om resurser till mer värdeskapande arbete. Ett sätt att möta kompetensbristutmaningen.

Kanske har ni i din kommun, så som många andra kommuner, redan testat någon välfärdsteknisk lösning på något av era boenden eller för några brukare, men av olika anledningar inte fått tillräcklig kraft i omställningsarbetet att införa dessa lösningar på bredden i verksamheten. Med detta initiativ vill vi kommungemensamt skapa den kraften och sänka de trösklar som finns för ett breddinförande. Då kan alla kommuner verkligen få ut både den verksamhetsmässiga nyttan av välfärdsteknik samtidigt som vi över hela landet kan erbjuda brukare en likvärdig service och möjligheter att få nyttja de välfärdstekniska lösningar som skapar nytta för individen.

En möjlig tröskel för breddinförande kan vara en ”teknikrötthet” hos personalen, ökad administration och kostnader som kommer ur en stor spretighet i hur olika lösningar upphandlas, fungerar och hanterar

information. Genom initiativet kommer standardiserade API:er etableras på marknaden vilket innebär att olika produkter och system lättare kan kommunicera med varandra. Det i sin tur underlättar för kommunens personal som slipper manuellt föra över information mellan olika lösningar och enklare kan hantera en större flora av upphandlade lösningar och "devices". Dessutom bidrar det till att kommunen kan hantera informationen som de välfärdstekniska lösningarna generera på ett säkert och hållbart sätt.

Genom att gå med i initiativet kommer din verksamhet att arbeta aktivt mot effektmålet att minst 80 procent av landets kommuner erbjuder välfärdstekniska lösningar som förstahandsalternativ – digitalt först – till samtliga brukare där det är möjligt.

Det innebär att samlat anskaffa och införa välfärdstekniska lösningar och på bred front tillsammans med personalen utveckla arbetssättet i verksamheten. Det förutsätter ett aktivt förändringsledarskap och en förankrad omställningsplan som engagerar resurser från olika stödfunktioner, exempelvis IT och upphandling, i samverkan. Arbetet innebär också att visa på nyttan för brukaren och säkra att han/hon, och brukarens närstående, känner sig trygg med den tekniska lösningen.

Nuläge och förändringsbehov

Sveriges kommuner är i stort behov av att hitta nya arbetssätt för att klara framtiden. Allt fler invånare blir äldre samtidigt som det är stor brist på arbetskraft inom vård och omsorg. Digitalisering och välfärdsteknik är en viktig del i omställningen. Många kommuner har börjat införa välfärdsteknik, flertalet har dock inte breddinfört tekniken i alla verksamheter och inte heller ändrat sina arbetssätt för att fullt ut dra nytta av den nya teknikens möjligheter.

Förutom att arbetssätten inte förändras finns det flera skäl till att införandet uteblir. Det kan handla om negativa attityder till teknik och samtidigt avsaknaden av beslut om att erbjuda brukaren "digitalt först" som ett förstahandsalternativ. Kommuner upplever också att det är svårt att veta vilka lösningar som finns på marknaden, hur man ska kravställa och anskaffa lösningarna. De lösningar som finns på marknaden behöver kunna integreras i en större kontext för att utbyta data med varandra och med verksamhetssystemen. Inte minst måste de vara lätta att använda och hantera för personalen som ska nyttja dem.

Initiativet

Initiativet syftar till att stärka förutsättningarna för ett breddinförande av vissa välfärdstekniska lösningar inom vård- och omsorgstjänster i kommunerna så att nyttan fullt ut kan tas till vara hos både kommuner och

brukare. Syftet med insatsen är att underlätta kommuners anskaffning, införande och användande av välfärdsteknik. I ett första steg fokuseras på tekniker för läkemedelsautomater, digital tillsyn, mobila trygghetslarm och digitala lås. Allt eftersom kommer även andra tekniker att omfattas.

Initiativet omfattar följande leveransområden och leveranser från SKR-koncernen (SKR, Adda och Inera):

Vägledning, kompetensutveckling och införandestöd – Kompetenscenter välfärdsteknik

- Strategiskt stöd, både vid enstaka aktiviteter eller kontinuerligt under en period av införandet.
- Coachning och stöd i förändringsledning och omställning av verksamheten. Stödet kan även syfta till att stödja en specifik roll i omställningsarbetet.
- Stöd i att göra en försörjningsstrategi, det vill säga kartlägga och analysera vilken digital lösning kommunen inledningsvis bör prioritera att införskaffa för att uppnå störst nytta.
- Stöd för att med hjälp av förenklade nyttokalkyler beräkna nyttoeffekter samt följa upp desamma vid införandet av digitala lösningar.
- Stöd till upphandlingsprocesser och avtalssamverkan vid till exempel upphandling av välfärdsteknik.
- Kompetenscenter följer utvecklingen inom området samt samarbetar med olika aktörer (Adda, Inera, Vårdföretagarna, kommuner med flera) för att ta fram ytterligare vägledningar, nyttokalkyler eller annat stöd i olika juridiska frågor och utvecklingsfrågor.
- Ett digitalt nyhetsbrev ges ut och via det kan en strukturerad kommunikation kring omvärldsbevakning för området erbjudas.
- Kompetenscenter erbjuder webbseminarier på aktuella teman. Digitala kunskaps- och erfarenhetsseminarier erbjuds också i samarbete med Kompetensforum, inom Adda.

Upphandling och marknad

Leveransområdet omfattar en rad leveranser rörande omvärldsbevakning, affärsanalys, förstudier och upphandlingar:

- Befintligt ramavtal för trygghetslarm och larmmottagning för ordinärt boende.
- Nytt ramavtal/DIS för läkemedelsautomater med digital signering.
- Nytt ramavtal/DIS för digital trygghetstjänst i gruppboende.
- Nytt ramavtal/DIS för digital trygghetstjänst i ordinärt boende.
- Pågående affärsanalys om medicinskåp.
- Identifiera innovationshubbar/aktörer inom området.

- Utredda strategi och modell för upphandling av nytänkande/innovativ välfärdsteknik.
- Utveckla samlad och koncerngemensam leverantörsdialog.

Grundförutsättningar för interoperabilitet och kontinuitet

Leveransområdet adresserar behovet av att etablera standarder för välfärdstekniska lösningar, plattformar och informationsutbyte, i linje med lagstiftning som är på gång:

- Ta fram standarder för API:er tillsammans med SIS (i långsiktig utvecklingsplan), med start på prioriterade gränssnitt:
 - Standardisering av informationsutbyte för läkemedelsautomater.
 - Standardisering av gränssnittsområdet mellan leverantörernas välfärdsplattformar/system och kommunernas verksamhetssystem.
 - Fortsatt arbete utifrån prioriterade gränssnitt när ovanstående är levererade.
- Delta i kravställning på internationella standarder i samverkan med SIS utifrån kommunernas behov och i samverkan med branschen.

Vad krävs av kommunen?

För respektive kommun innebär initiativet att:

- beslut fattas om att digitala välfärdstekniska lösningar erbjuds invånare som är äldre eller har en funktionsnedsättning, som ett förstahandsval där det är möjligt.
- driva förändringsarbete i verksamheten avseende att införa välfärdstekniska lösningar som möjliggör förändrade arbetssätt.
- anskaffa välfärdstekniska lösningar genom leverantörer på marknaden, antingen genom egna upphandlingar eller via avrop på Addas ramavtal.
- kravställa kommunens välfärdstekniska lösningar så att de följer de standarder som arbetas fram.
- aktivt arbeta med att skapa acceptans för välfärdstekniska lösningar hos kommunens brukare.

Övergripande tidsplan

Effekter och nyttor

Effekt målet för insatsen är att **minst 80 procent av landets kommuner erbjuder välfärdstekniska lösningar som förstahandsalternativ – digitalt först – till samtliga brukare, där det är möjligt.**

Effekt målet kommer att generera nyttor av olika slag där de främsta är:

- Frigjord tid som kan omfördelas till andra värdeskapande arbetsuppgifter.
- Förbättrad arbetsmiljö för personalen.
- Ökad trygghet och självständighet (säkerhet) för brukaren.
- Mer jämlik service och omsorg samt ökad kvalitet (i service) till brukaren.

Genom att nyttja insatsens leveranser i form av nationella ramavtal/DIS, upphandlingsstöd, standarder för API-baserad datadelning, vägledning och förändringsledningsstöd kan kommunen dessutom tillgodoräkna sig nyttor i form av:

- Minskade kostnader och tid för anskaffning av välfärdsteknik.
- Effektivare omställning och snabbare införande av välfärdstekniska lösningar.
- Ökad kvalitet och interoperabilitet i de anskaffade välfärdstekniska lösningarna, vilket underlättar för kommunens personal att hantera olika lösningar tillsammans.
- Ökad innovationsgrad på marknaden att nyttja i verksamheten.

Generell nyttoberäkning

Initiativet tar i första hand sikte på breddinförande av fyra olika tekniska lösningar. För dessa finns helt olika nyttor att uppnå. Om det ska vara relevant att presentera en generell nyttokalkyl här så behöver de fyra olika teknikerna presenteras var för sig, vilket bedöms bli för omfattande för dokumentet. Kommunen rekommenderas att själva göra beräkningar för de tekniska lösningar man vill implementera. Under nästa rubrik hänvisas till förfyllda mallar.

Egen nyttoberäkning

För beräkna kommunens nyttor med att införa de olika teknikerna rekommenderar vi att använda de nyttokalkylmallar som finns framtagna: [Nyttorealiserings- och nyttokalkyler välfärdsteknik](#)

För att säkerställa nyttor är det viktigt att arbeta i organisationen med nyttorealisering genom tydliga arbetsprocesser, tydliga rutiner och en tydlig ansvarsfördelning. Det är också viktigt med ett synsätt som fokuserar på nyttan (effekten), och inte bara på prestationen.

Kostnad och finansiering

Leveransområdet Vägledning och stöd (Kompetenscenter Välfärdsteknik) finansieras under 2024-2026 av Socialdepartementet. Det är möjligt att ta del av stöd från Kompetenscenter även utanför Handslagsinitiativet.

Leveransområdet Upphandling och krav som också inkluderar resurser för projektledning och utökat upphandlingsstöd finansieras av Adda.

Leveransområdet Grundförutsättningar för interoperabilitet och kontinuitet är finansierat under 2024 men behöver finansieras av kommunerna gemensamt under åren 2025-2027. Finansieringsmodellen utgår från antagandet att kommuner, motsvarande 60 procent av landets befolkning, ställer sig bakom. Det medför en kostnad för deltagande kommuner på 0,43 kr per invånare och år under åren 2025, 2026 och 2027.

Finansieringen avser extra specialistresurser på SKR som i samarbete med referenskommuner och SIS ska arbeta fram standards. Delleveranser presenteras årligen och löpande återkoppling ges samtliga deltagande kommuner.

Kommunens svar

Svar ska vara SKR tillhanda senast den 30 september 2024, diarienummer SKR2024/00913. Beslut om att ansluta till initiativet är bindande.

Att underteckna det här erbjudandet innebär att kommunen binder sig till att medfinansiera det beskrivna initiativet. Fakturering sker årsvis under första kvartalet. Antalet kommuninvånare utgår från föregående december, enligt befolkningsstatistiken från SCB.

Eventuellt överskjutande medel används inom ramen för den kommungemensamma utvecklingsportföljen.

Vid frågor kontakta handslaget@skr.se.

Vår kommun beslutar om följande:

Vi ansluter till initiativet och kommer att arbeta för att bidra till initiativets effektmål samt bidra med en finansiering motsvarande 0,43 kr per invånare under åren 2025-2027 för att främja standardisering för informationsutbyte och enklare användning.

Nej, vi deltar ej i detta initiativ.

Om ni väljer att inte ansluta är det mycket värdefullt för SKR-koncernen att få reda på varför. Skriv gärna en kort motivering:

Kontaktuppgifter

Svarande kommun

Referenskod för fakturering (om aktuellt)

Fakturaadress (om aktuellt)

Titel på person som undertecknar beslutet

Telefonnummer

E-postadress

Underskrift

X

Underskrift, samt namnförtydligande

Dagens datum

Ifylld och undertecknad avsiktsförklaring scannas och skickas till registrator@skr.se, senast den 30 september 2024.